

LJUBLJANA

CELJE

MARIBOR

BEOGRAD

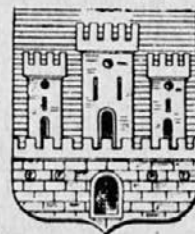

KAJER 1942

TRST

GORICA

ZAGREB

ISTRA

KOROTAN

Št.: 3

Š O T O R S K A K N J I Ź N I C A

POŠILJA: IVAN UČENIKOV

.. .

V S E B I N A

France Bevk:	NOŽ.....	Str.: 22
Karel Širok:	ŠESTI SEPTEMBER 1930..	" 27
R.H.Poslov.Učenikov:	ČRNI PAJEK, ROMAN.....	" 28
Stric Učenikov:	TONE - REŠITELJ.....	" 48
x x x	AFRIŠKI ŽIVCI.....	" 49
x x x	TONE Z RENČ IMA BESEDO	" 50

. . .

KAJER 1942

ZALOŽIL IN IZDAL JUGOSLOVANSKI ODBOR IZ ITALIJE

COPYRIGHT BY JUGOSLOVANSKI ODBOR IZ ITALIJE

OKTOBER

(Bajka - France Bevk)

Včasih se zgode stvari, človeku do konca zagonetne, tako vsakdanje, da vtonejo v dnevnom časopisju, tako žalostne, da na njih vsebino niti misliti ni mogoče, in če bi bile igrane v satirični burki, bi bile tako smešne, da bi občinstvo od smeha jokalo. Opiši dogodek, nihče ti ne bo verjel. Pristavi datum, potem šele bodo vedeli, katerega kalibra lažnjivec si. Reci, da je bajka, bajki ljudje verjamejo in jo imajo radi.

+
+ +

Bilo je o božiču leta 1922.

Ključavničar Jožko Perin je imel stanovanje, ki je obstajalo iz ene sobe; ta soba je bila pregrajena v kotu; pregrajeni del je imenoval kuhinjo. V sobi sta stali dve postelji neenake oblike, omara, miza, dva stola in harmonika, to je bilo vse. Imel pa je mlado ženo; ker mu je bila mati umrla in ni imel sestre, se je oženil mlad, skoro otroški. Njegova ženica je bila pegava, imel pa jo je rad; ona je njega imenovala "ljubček"; kadar nista imela večerje, je zaigral na harmoniko; če nista bila sita, sta bila zadovoljna.

Na dvorišču je stal kurnik. Gospodar je dal v svojem kurniku majhen prostor in Jožko in Anica sta v njem pitala petelina. Kar je najboljšega ostalo pri mizi, jo dobil in prepeval...

Ta petelin je bil zadnje čase središče zakonskega pomenka. "Naš kokotek" mu je bilo ime. Dogovorjeno je bilo, da mora pogrniti za praznike mizo.

"Kdaj zakoljemo našega kokotka?" je vprašala žena, ko se je vračal moč z dela.

"Čakaj; zdaj je še prezgodaj. Usmradi bi se. Ali si mu dala jesti?"

"Toliko, da ne poje vsega. Ali misliš, da bo debel?"

"Bo. Otipal sem ga včeraj."

"Kako ga bomo pripravili?"

"Čakaj. Kupil bom jajec. Tudi kruha boš naribala. Najprej bomo jedli tolsto juho z vsemi onimi deli, ki se ne dajo lepo opeči. Potem pa si narediva imenitno večerjo in še eno kosilo. Tudi vina kupim."

Ko se je ta pogovor ponovil že blizu desetič, se je vrnil Jožko zadnji popoldan

na predvečer praznika z dela.

Sedel je in čakal, da prične žena običajni pogovor.

"Kdaj zakoljemo kokotka?"

"Ali je že čas? Ali ne bi ga raje jutri?"

"Ne; jutri je že praznik. Moramo ga že nocoj oskubsti in pripraviti."

"Prav," je dejal mož in le da razvleče pogovor, je pristavil: "Ali naj ga zakoljem tu ali spodaj?"

"Zakolji ga spodaj. Jaz ne morem videti krvi."

"Kokotka bi pa jedla, kajne? Kje je nož?"

Poiskal je nož v miznici, kakih pet prstov dolg, z ostro konico. Pobrskal je med šaro in izvlekel oslenco, ki jo je popljuval, in začel brusiti nož.

To delo je trajalo dolgo. Nož se je svetil kot bi bil čisto nov in je vsaj za polovico pridobil na svoji ostrini. Ko ga je obrisal ob hlače in poizkusil na polenu, če dovolj reže, in potipal še enkrat s palcem njegovo ostrino, se je postavil pred ženo še enkrat in vprašal:

"Tedad zakoljem petelinčka?"

"Kakor veš... Ali naj se ti postara do pusta ali velike noči?"

Razlog postaranja je bil dovolj krepek in ni dovoljeval nobenega vprašanja več. Misel na dišečo juho in na okusno pečenko je udobrovoljila njegovo vročo naravo, da je poskočil kot otrok in že je bil na stopnjicah, ki jih je preletel v dolgih skokih, in že stal na dvorišču, od koder je bilo videti na ulico, in je še enkrat poizkusil ostrino noža.

Tisti čas sta hodila po dolgi, umazani ulici iz enega konca do drugega dva stražnika, katerih delo opravljajo v dotičnem kraju karabinijerji, in sta se grozno dolgočasila. Manjši je imel obraz Grka in kodraste lase, večji pa je mežikal in se je zdelo, da neprestano nekaj razmišlja.

Vse sta si že povedala. Nekatere stvari ponovila celo dvakrat. Nato sta molče šla po samotni ulici, v kateri so koraki vedno odmevali kot da je ponoči; zakaj ulica je čživila nekoliko samo zvečer, ko so vojaki in delavci napolnili zakotne beznice in sta pesem in prepir udarjala na ulico. Tedaj je bilo vsaj kaj dela. Zdaj pa hodita ure in ure in skoraj ni videti niti človeka, kaj da bi zagledala šele prekršek.

Ko sta šla mimo starinske hiše, je pogledal mežikavec skozi vrata pod debelim obokom na dvorišče. Stopila sta naprej, a je mežikavec naenkrat obstal kot da ga je

uprav ta hip dohitela zakasnela misel.

Stopil je nazaj in zopet pomežiknil skozi vrata. Grk je stal poleg njega in gledal tudi on. Večerno sonce je sijalo na dvorišče, sredi dvorišča pa sta razločila moža, ki je stal vzravnano, držal v rokah lesketajoči se nož in z vidnim zadovoljstvom opazoval njegovo rezilo.

Mežikavec je ostrmel. Sredi saharske puščave kaplja vode. Sredi dolgočasje in do muke opreznih in spodobnih ljudi vsaj en zločinec. Vsak otrok v državi ve...

Ni bilo časa, da bi pomislil do konca. Pogledal je v Grka in stopil naprej. Njegova roka je nehote počivala na ročaju sablje.

Ko je stal orožnik že tik Jožeta, ga je ta zagledal. Povesil je nož, zresnil je obraz in gledal v mežikajoče poteze obraza.

Mežikavec je ubral strog obraz:

"Kaj delate tu?"

"Jaz? Kaj delam tu?" Jožko se ni zdržal smeha. "Doma biti pač ni prepovedano."

"Ne, ni prepovedano," je dejal mežikavec in v presledkih premeril Jožkovo postav od nog do glave. "Prepovedano pa je nositi tako orožje kot ga nosite Vi."

Jožko Perin je gledal zdaj nož, zdaj orožnika.

"Ali ni jasno? Vsak otrok v naši državi ve," je glasno nadaljeval začetek svoje prejšnje misli, "da je prepovedano nositi nož, ki ima daljše rezilo kot šest centimetrov."

Perinu je bilo jasno in vendar ni mogel doumeti.

"Orožje? Nositi? Saj ga ne nosim. Saj sem doma."

"Ali spite tu na dvorišču? Ali nismo tudi drugi ljudje tu? Ali ne prihajajo mimo?"

Perin je postal rdeč, nato bled. Slednjič se je spustil v krohot in dejal nekoliko zbadljivo:

"Ali čujte gospod, kokotka bom pač smel zaklati?"

"Kdo je to kokot?"

"Kaj se smejete?" se je vmešal oni, ki je bil podoben Grku.

"Kdo je kokot? Naš petelin je. Za božične praznike smo ga opitali. Z nečim ga moram zaklati; jaz mu ne morem s sapo upihniti življenja."

"Ne govorim o petelinu, govorim o nožu," je prekinil Perina mežikavec.

"In jaz govorim o petelinu. Ali naj živega spečem?"

"Radi mene lahko. To me ne briga. Mene briga samo moja dolžnost, ki mi velevala, da Vas poučim, da noža, ki je daljši nego šest centimetrov, ne smete nositi s seboj. To naj Vam zadostuje."

"In mene ne briga, če Vi neumno tolmačite postavo. Moja pamet mi velevala, da Vam povem, da petelina ne morem zaklati z zobotrebcom in da potrebujem zato nož."

Tu se je vmešal zopet Grk, ki so se mu nategnile vse mišice na obrazu: "Ali veste, kdo sva midva?"

"Kaj jaz vem," je planila zopet Perinu kri v glavo. "Mi tudi ni mar!"

"Vam postane mar! Dajte nož!"

"Ne!"

"Dajte nož zlepa!"

"Niti zlepa, niti zgrda. Nisem na ulici, nisem pijan, nož rabim, ne dam ga!"

"Aretirani ste!" je pripomnil mežikavec z dostojno slovesnostjo in z glasom, ki je razodeval višek odločnosti.

"Jaz aretiran?" Perin je stopil dva koraka nazaj in pobledel. Par žensk se je nabralo na stopnjicah, nekaj paglavcev je gledalo s ceste.

"Vi ste krivi!" je povzdignil glas mežikavec. Grk pa je sikal venomer: "Dajte nož!"

"Vam v rebra, če hočete!"

"Kaj?"

Grk je segel po revolverju. Mežikavec je segel z roko po njem in znižal glas: "Počasi! Pogovorimo se mirno. Dajte nož in pojdite z nama. Ne bo hujšega. Sami vidite, da zdaj ni drugega izhoda."

"Ne!"

"Potem Vas moramo odvesti s silo..."

"Nikoli!"

Pred Perinom sta vstala preiskovalni sodnik in ječa, žena in topla pečenka na mizi, pogrnjeni za srečne praznike tako živo, da je zbesnel. Vihtel je nož pred seboj s tako naglico, da je bilo videti samo svetlo črto bruševine in temno progo, ki jo je risala roka. Neka ženska na stopnjicah je zakričala. Paglavci so dvignili krik veselja nad prizorom, ki se je ponujal očem.

Mežikavec je skoraj omahoval. Negotovost je bila v glasu, ko ga je zopet znižal do navadne, skoro proseče globine.

"Vse je zaman! Vsak hip utegne povečati kazen. Mi smo dobri, saj veste, da je

dolžnost, ki nas sili k temu, in radi dolžnosti moramo, ko smo Vas videli.... Če bi Vas ne bili videli..."

Še ni bila izgovorjena ta modrost, ko se je Grk sključil kakor mačka in planil proti Perinu, ki je za hip prenehal s samoobrambo in poslušal mežikavca, ki je čenčal. Perin je zapazil ta skok in je bil nagel. Umaknil se je in obenem zamahnil z nožem. Zabodel se je v črn plašč, ki je padel orožniku z ramen.

Grk je zarjul od bojazni in besa kot ranjena žival. Ta krik je vzdramil tudi mežikavca iz njegove strahopetnosti in hladne preudarnosti. Planil je proti Perinu in prvi hip je pomislil, da ima ta nož v rokah. Ko se mu je zablistal pred očmi, je potegnil sabljo.

Bil je boj na življenje in smrt. Boj za namišljeno pravico, ki piše usodo človeški zgodovini. Saj nihče ne ve natančno, kako se je izvršilo. Ženske so si s predpasniki zakrile oči, paglavci so se razbežali. Ko kane prva kaplja človeške krvi, je tako, kot da je padla na možgane. Človek zdivja. Zagonetka, da morilec prebada že premagano žrtev, se ponavlja dan za dnem...

Naenkrat se je pojavila na stopnjicah ženska postava, ki je strašno kriknila in planila na dvorišče. Tam je ležal človek in se kopal v lastni krvi, ki je tekla iz ran, steklene oči so se izgubljale v temnih daljah. Anica je padla k nezavestnemu Jožku, mu poljubljala kri in mu hotela s tem dati novo življenje.

Ob ranjencu so stale ženske. Pod obokom so zijali otroci. Grk je odšel po rešilni voz. Mežikavec je držal v rokah krvav nož in razlagal došlemu moškemu:

"Tako se zgodi. Hodi s takim rezilom javno - še kaj hujšega bi lahko nastalo. Postava je postava. Vsak otrok v državi ve..."

Moški je vprašal: "Kdo pa je?"

Nihče mu ni dal odgovora.

Ko je prišel rešilni voz, so Petra naložili nanj, ženo so nezavestno odnesli v sobo na eno izmed dveh neenakih postelj.

Vso noč se ji je bledlo, da mora pripraviti božič. Perin je umrl še tisto noč v bolnišnici. Nož so shranili na sodniji.

Dva karabinierja hodita počasi od jutra do večera po umazani ulici od enega konca do drugega in se dolgočasita do ure, ko zasedejo vojaki in pijanci zakaje-ne beznice...

ŠESTI SEPTEMBER 1930

B I D O V E C

M A R U Š I Č

M I L O Š

VALENČIČ

G O R T A N

.°.

Prebile petim fantom krogle so srce
in grob so izkopali jim nekje,
zasuli jih skrivaj ko stekle pse
a kje - še mati vedeti ne sme.

Pa naj bi bil njih grob kjerkoli:
ob kraškem kalu, za podrtim zidom,
ob cestnem jarku, ali kje med brinjem,
le da bi mogli položiti,
nanj šopek poljskih rož in pomoliti
za verne duše očenaš... (Karel Širok)

ČRNI PAJEK

(R.H.,poslovenil Učnikov)

V noči med četrtnim in petim januarjem je vladal v Parizu še ne doživljeni mraz. Toplomer je zdrknil 10 stopinj izpod ničle in po bulvarjih je tulila burja. Ledeni piš se je ublažil šele proti tretji jutranji uri, ko je pričelo z vetrom snežiti. Snežinke so tako gosto naletavale, da se je luč svetilk kar izgubljala v beli megli in se je ropot redkih vozil utapljal kakor po preprogah. Čeravno je bilo v prvih januarskih dneh povsod vse polno veselje in plesov, so bile ulice kar strahotno prazne; samo stražniki so se vsi premrzli rinili skozi sneg.

Stražnik Leon Gozlan iz trinajstega okraja, ki je imel to noč službo v severnih bulevarjih, je zavil iz bulvara Montmartre v ulico Vivienne, da bi se izognil snežnemu metežu. Njegove ogromne provensalske brke so se s toplim dihanjem prevlekle z debelo ledeno skorjo, in kepa žvečilnega tobaka, ki jo je tako ljubil kot nekdanji mornar pri vojni mornarici, je ležala pod mrzlim licem nepremična, ker so mišice zaradi mraza odpovedale. Ravno se je hotel postaviti pod mogočna hišna vrata, da bi se snežnemu viharju vsaj za nekaj minut izognil, ko ga je krik iz neznane smeri pognal naprej. Še enkrat je zazvenel krik iz teme ulice, ko je Gozlan že drvel proti smeri, odkoder je prihajal glas in hitro stekel po pločniku. Nekaj povprečnih ulic dalje je na Borznem trgu, ne daleč od kandelabra zapazil moža, ki je ležal v snegu in vse stiri molil od sebe kot pribita žaba.

Gozlan se je nagnil k njemu in ga je dvignil. Ali že ga je zopet tudi spustil, kajti sneg, v katerem je ležal mož, je bil ves rdeč od krvi, ki je bila nanekaterih mestih strnjena v rdeče ledene kepe.

Stražnik se je še enkrat globoko pripognil nad ranjenca, da bi se prepričal ali je še kaj življenja v njemu. Neznanec je bil mrtev. Čedalje gostejši, snežni metež je Gozlanu preprečil vsak pogled nekaj metrov pred seboj. Nobenega glasu ni bilo slišati iz izumrlih ulic, v katerih so se koraki kar porazgubili. In vendar ni preteklo več ko tri minute, odkar je slišal prvi krik. Gozlar je zapazil, da je bila vrtna žila, iz katere jo še vedno curljala kri, prerezana z nokim ostrim predmetom. Stražnik je brez moči gledal okrog sebe, nato pa z vso močjo zabrlizgal na svojo službeno piščalko. Morilec, ki ne more biti še daleč od mesta zločina, je moral

spoznati, da je njegov zločin odkrit. Potem ko je truplo položil v prvotno lego, je poskušal najti sledove neznanega morilca. Snožilo pa je tako na gosto in burja je pihala s tako silo, da je bila vsaka sled že v nokaj sekundah zabrisana.

Iz sosednih policijskih okrajev so kaj hitro pritekli štirje stražniki, katerim je Gozlan v kratkih besedah poskušal popisati dogodek. Z enim izmed stražnikov sta poskušala umorjenčevo truplo prenesti do policijske stražnice, medtem ko so ostali trije stražniki preiskali okolico z žepnimi svetilkami.

V stražnici je vladalo razumljivo razburjenje, kajti v tem elegantnem delu mesta so bili taki dogodki neznani. Stražmojster je ukazal truplo položiti na tla in jo nato z državnim detektivom Jules Martinom, ki je v tem okraju opravljal kriminalno službo, pričel s preiskavo. Šelo sedaj se je Gozlanu ponudila prilika, da si ponosročnega natančnejšo ogloda. Po svoji zunanosti in obleki bi moral mrtvec pripadati meščanskim krogom. Dobro negovane brke, očala, kakor tudi preča v lasih, vse to je dokazovalo, da bi mogel biti mrtvec nižji uradnik, star kakih 45 let. Kostanjasti lasje so bili ob sencih že osiveli in tudi brke je imel prepletene s srebrnimi nitmi. Kljub vsomu je kazal obraz nesimpatičen izraz in težko bi bilo uganiti, ali izhaja to od globokih zarez ob očesnih duplinah ali od ozkih, ostrih gub, ki so se spuščale od nosne koronine proti ustnemu kotu in so dajale vsemu obrazu pečat zahrbtnosti in zlobe.

"Pristno zobovje zverine", je dejal g. Martin, potem ko je raztegnil ustnice mrtvega. "Zobje so sijajno ohranjeni. Zabeložite prosim," je dejal pisarju, ki je stenografirani zapisnik. "Levi sekavec v zgornji čeljusti nosi zlato krono, ki je vidna pri govorjenju. -- Preglejmo še kako je z rano!"

Zamah, ki ga je morilec nameril mrtvecu, je dobro zadel. Glavna žila je bila pretrgana z ostrim predmetom in 4 centimetre globoka rana se je raztezala od požiralnika proti ušesu.

"Morilno orožje, mislim", je pripomnil detektiv, "bo najbrže bodalo, s katerim je bil zadan udarec s strani. To lahko vidimo na rani. Sablja bi zadala bolj globoko rano, ta pa je v srodini najgloblja, kar je bodalo bolj koničasto. Morilec je moral stati neposredno pred svojo žrtvijo. Kljub temu je smrt hitro nastopila, kakor pa bi z izkrvavitvijo, čeravno je nesrečnež močno krvavel in je vsa obleka s..."

G. Martin je razkril s krvjo namočen površnik in presenečen obstal. In v resnici, kar se je tu pokazalo ni bilo majhno presenečenje: Pod levo prsno bradavico je bila

skozi vsa oblačila potisnjena igla za ženske klobuke, ki je verjetno še v telesu in ki je najbrže tudi zadela srce.

"Še nikdar nisem videl takega morilnega orožja!" je glasno vzkliknil detektiv, in vendar sem že več ko dvajset let v tem poklicu."

"Kaj mislite, da bi mogla neka žena - ?" je hotel vprašati Leon Martin, pa sta ga prekinila dva stražnika, ki sta mesto nesreče v obsežnem krogu preiskala in se sedaj vrnila.

"O sledovih seveda nobenega znaka, ampak pogledajte kaj sva našla," je dejal prvi in držal v roki eleganten ženski klobuk.

"Kje pa?" je vprašal Gozlan nejevoljno, da ga on ni našel. Ostali stražniki so metali vprašanja sem in tja, da je nastala popolna zmešnjava in so se poročila ravno kar došlih stražnikov čisto izgubila.

"Mir," je zakričal stražmojster. Detektiv Martin je zopet z vso mirnostjo izpraševal, odgovore pa je beležil pisar v zapisnik.

Iz teh odgovorov je razvidno, da so stražniki ob kandelabru na Borznem trgu našli samo številne krvave srage v snegu. Preiskali so okolico z žepnimi svetilkami in so ob cestnem robu našli damski klobuk. Martin je oprezno dvignil težko svilenko podlogo na klobuku, da bi na ta način razbral ime tvrdke, ki je dobavila klobuk, ali ničesar ni našel. Bil je črn baržunast klobuk z ozkim trakom vidrove kožuhovine. Iz stranske vezi so molela navzgor tri peresa, fantastično zakrivljena in blesketajoča se v zlatem prahu. Vsa najdba pa ni za enkrat ničesar pokazala, kar bi zanimalo preiskavo.

"Kaj ima opraviti klobuk z umorom?" je vprašal detektiv, govoreč bolj sam sebi kakor drugim. "Ali ima sploh kako zvezo z njim -?-- Neko zvezo mora le imeti, že sama igla o tem priča."

"Klobuk stane najmanj 200 frankov," je menil Gozlan in njegovi tovariši so mu pritrdili. "To je ena mesečna plača"!

Detektiv se je lotil nadalje preiskovati mrtveca. Iz srca so izdrli iglo; bila je jeklena s črno izbrušeno stekleno glavo. Bila je to igla za klobuke, kakor na tisoče drugih, ki jih v tej obliki prodajajo številne pariške tvrdke.

Ura, žepni robec, šop ključev, cigaretna doza, vse to so našli v žepih mrtveca. V mali, svileni denarnici je bilo nekaj frankov.

"Listnica manjka," je mrmral Jules Martin in preiskal žepe površnika. Ali nič

drugega kakor nekaj drobiža, ustnik iz jantara in zmečkani tramvajski listki, to je bilo vse, kar so našli. Detektiv je potipal podlogo obleke in v telovniku je otipal papir, ki je zžumel pod njegovimi prsti. V majhnem, v podlogi skritem žepu je našel listek in z rdečilom napisano ime: Ernest Pellitan, 11 Rue Guénégaud.

"To je dragoceno odkritje," je dejal detektiv, ko je prebral listek. "Tudi če ne bi bilo ime umorjenca, bi nas ta listek pripeljal na dobro sled. Vendar mislim, da se umorjenec tako imenuje, čemu naj bi bil pa listek na tem mestu. Verjetno je, da ga je umorjenec tja spravil, da bi služil kot legitimacija. Pellitan, čisto podeželsko ime. In ulica Guénégaud?"

"To je mala stranska ulica Rue Mazarin v bližini vseučilišča. Jaz stanujem v bližini v Rue Seine," je dejal Leon Gozlan.

"Ali poznate morda hišo številka 11?"

"Ne ravno, ali v hiši številka 8 je mlekarna, v kateri večkrat popijem kozarček konjaka. Moram malo pomisliti... Številka 11... Hm... Ja, ja to je ozka in zelo visoka hiša. Vse hiše v tem zakajenem delu so najmanj po 200 let stare."

"Aha že vem" je dejal stražmojster "Te hiše so vse bile zgrajene pred letom 1700 in so zato še danes brez kanalizacije. Največkrat stanujejo tam mali uradniki in tak je najbrže bil tudi g. Pellitan. To lahko ja takoj ugotovimo. Vseučilišče je v četrtem okraju -" In medtem ko je govoril je tudi že bil pri svoji pisalni mizi, dvignil telefonsko slušalko in poklical četrti okraj.

Četrty policijski biro je takoj odgovorilo. Priglasnica na ime Ernest Pellitan v Rue Guénégaud je obstojala. Pellitan je bil prijavljen kot pomožni delavec v poljedeljskem ministerstvu, rojen v Roues, katolik in 42 let star. Oženjen ni bil. Politično je veljal kot prepričan republikanec in je bil včlanjen v društvo "La France Militaire". V spisih niso našli ničesar slabega o njem.

"To je bilo zadosti o gospodu Pellitanu, če bi še živel," je dejal g. Martin, "ampak ker je mrtev, je to vsekakor premalo. Že vidim v naprej, da bomo v stiski z odkritjem tega slučaja."

"Ali lahko smatramo preiskavo za zaključeno, g. Martin," je vprašal zapisnikar, "potem vas že lepo prosim, da zapisnik podpišete."

"Še nismo gotovi," se je glasil odgovor, "ogledati si moramo še roke, ali se umorjenec ni branil."

Leva roka je tičala v sivi svileni rokavici, premočeni od krvi. Roka sama pa ni

kazala nikakih sledov obrambe. Ko so slekli rokavico se je pokazala ozka, dela neva-jena dlan, na prstancu pa je tičal moški prstan z opalom. Prstan je bil tako maj-hen, da ga ni bilo mogoče sneti.

Desnica je bila gola - rokavice so pozneje našli v žepu površnika - prsti no bili stisnjeni v pest. Ko jih je Martin s silo razklenil, je presenečen odskočil. Ni se nadejal, da bo nekaj tako presenetljivega našel. Na tla je zdrknila svile-na modra damska podveza, ki je bila ob robih pretkana z zlato nitjo. Zlata zapon-ka je bila posejana z rubini, medtem ko je bilo v svili prišitih polno malih bise-rov.

"Podveza zelo bogate dame - ali razuzdanke", je pripomnil detektiv. "Vredna je najmanj 1000 frankov. In kdor že na nogah nosi takšna bogastva -"

"Stvar postaja čedalje bolj zanimiva", je zamrmral stražmojster.

V tem trenutku je odbila ura šest in stražnik Gozlan je stopil k oknu, da bi v medli svetlobi pogledal, kakšno bo vreme. Bil je zelo utrujen in komaj čakal, da ga zamenja tovariš. Zelo naporna noč ga je zdelala.

"Koniec predpreiskave", je dejal Martin. "Gospod stražmojster, obvestite sodno komisijo in mrtvašnico, da odnesejo truplo! Poskušali bomo razjasniti - oh!" je pretrgal stavek; v tem trenutku so se zaslišali v predsobi lahki koraki, "sedaj bo uganka rešena, gospodična Rebell prihaja!"

Vrata so se odprla in mlada dama je vstopila. Preprost siv plašč in klobuk sta bila pobeljena od snega in lica rdeča od mraza. Mogla bi biti stara osemindvajset let; lepotica ravno ni bila, bila pa je vitka in v njenih očeh se je blesketala korajža.

Jnez Rebell je prišla kot dijakinja pred desetimi leti v Pariz in je stanova-la pri teti detektiva Martina. Čez nekaj časa že se je pokazalo, da ima sijajen kri-minalistični talent in gospodu Martinu se je hitro posrečilo, da je dobila službo pri policiji. V prostih urah pa se je ukvarjala tudi s slikarstvom. Gospodično Re-bell so najprej uporabljali za opazovanje pastolovk in elegantnih krogov, ker je bila sama iz ugledne ali obubožane rodbine iz Toulousa. Družina jo je naučila ce-niti takt in naobrazbo bolj ko vse drugo.

"Dobro jutro, gospod Martin," je pozdravila dama in ponudila desnico svojemu zaščitniku. "Bila sem ravno na poti na policijsko ravnateljstvo, da oddam jutra-nji raport, pa mi je stražnik na bulvarju Montmartre povedal, kaj se je zgodilo.

Mraz je zunaj." Slekla si je rokavici in dahnila v premrzle prste. "Barometer kaže južno vreme, mislim, da se bo vreme kmalu sprevrnilo."

Detektivka je pozdravila tudi stražmojstra, nato pa mirno stopila k truplu.

"Zaboden?" je vprašala kazaje na rano na vratu. "Gotovo se je spoprijel z apaši."

"Z apaši, ki uporabljajo takšne orožje" je pripomnil gospod Martin in ji izročil iglo, "z njo so mu namreč zabodli srce. Rana na vratu je komaj pospešila smrt."

"Iгла za klobuke za sto soldov." Detektivka je iglo pregledala, ni pa mogla najti niti prstnih odtisov na stekleni glavici, niti kaj drugega, kar bi moglo vzbuditi njeno pozornost. To je z zadoščenjem opazil tudi gospod Martin.

Gospodična Rebell je odstranila zgornja oblačila mrtvecu in ga pazljivo ogledovala.

"Ali ga slučajno poznate?" je vprašal Martin. "Vse je mogoče?"

Zanikala je.

"Ampak pogledjte tole, draga gospodična, kakšen "korpus delikti" že imamo -" in detektiv ji je izročil klobuk, ki ga je poprej prikrival.

V naslednjem trenutku so stražniki doživeli nekaj, o čemer bi se jim nikdar ne sanjalo. Jnez Rebell je zaploskala z rokama, stisnila skozi zobe glas presenečenja, iztrgala gospodu Martinu klobuk iz rok in je že v naslednjem trenutku stala pred zrcalom in - poskušala, kako ji klobuk pristaja.

"Kakšna umetnina, v resnici čista umetnina," je vzklikalo mlado dekle, vse dokler je gromki krahot stražnikov ni potlačil; da tudi v Parizu policijske stražnice niso nikoli modni saloni.

"Oprostite mojemu navdušenju," se je opravičevala vsa z rdečico oblita detektivka, "ali klobuk je tako strašno lep!" Vzdihnila je globoko in ga pričela preiskovati.

"Najmanj dvesto frankov stane takale stvarca," je pripomnil Gozlan.

"Dvesto frankov -" gospodična Rebell je vzklopela, "recite dvatisoč in še je za stonj. To je edinstveni model! Peresa so iz poročne obleke rajske ptice in ta kožuovina, o ta kožuovina je gotovo od Lhevinne-a."

"Ta klobuk," je nadaljevala po kratkem premoru, "je gotovo od neke elegantne dame, ki ga je danes prvič imela na glavi."

"Kako ste to ugotovili?" je vprašal Jules Martin presenečeno.

"Zato, ker je podloga klobuka preluknjana z enim samim vbodom igle - prosim tukaj, in če poznate damske klobuke, potem veste, da vsak vbod z iglo zapusti neizpodbitno sled... Čudim se samo, da uporablja dama, ki nosi tako drage klobuke, tako preprosto iglo."

"Poleg tega imamo še nekaj od storilca." In gospod Martin je detektivki izročil podvezo z vsemi potrebnimi tolmačenji.

"Vse kaže, da je morilec elegantna dama. Ali iz kakšnih razlogov je umorila tega človeka na odprti cesti?"

"Vi torej mislite, da je posestnica tega klobuka tudi morilka?"

Jnez Rebell se je ugriznila v ustnici in dejala: "Prezgodaj sem se izjavila," je odgovorila, "in tega bi ne smela nikoli storiti. Klobuk je ležal nekaj metrov od mesta zločina ob robu ceste. Lahko ga je v tej viharji noči tudi burja tja zanesla; mogoče že pred umorom, ali celo kasneje, ko je bil umorjenec že na stražnici. Mislim, da je bilo v pretekli noči zelo težko najti izgubljena pokrivala. Seveda pa daje najdena igla misliti, in možnost, da skupaj spadata je zelo zapeljiva. Ali, če za enkrat prekoračim mejo dejanskega dokaza, potem bi skoro domnevala, da obe rani nista bili prizadejani od ene same osebe. Ko je namreč stražnik Gozlan po treh minutah dospel na lice mesta, je bil napadeni že mrtev."

"Ali se Gozlan mogoče ne moti? Ali ni potreboval več časa do mesta zločina?" je pripomnil stražmojster.

"Ne," se je branil Leon, "zelo hitro sem tekkel."

"Ampak, saj je bil strahovit snežni vihar, in težka je bila vsaka orijentacija. Kaj ste gledali na uro?"

Stražnik je moral vprašanje zanikati in pojasniti, da je odmeril čas samo po občutku.

"Potem pa ni izključeno, da je lahko preteklo tudi pet in še več minut. Oba vzklila sta sicer sledila drug drugemu, ali kaj se je zgodilo do prihoda stražnika, ne moremo vedeti. Mrtvec je ležal z obrazom proti zemlji. - Ali je," je dejala Jnez Rebell, "nastala rana na vratu pred ali po smrtnem vbodu?"

Kriminalisti so se vprašujoče pogledali, ne da bi si kdo upal odgovoriti.

"Ker sta bili obe rani prizadejani v zelo kratkem času druga za drugo, je teoretično zelo težko zadeti pravilno oceno. Vsi vemo, da se krvna telesa po nastopu smrti spremenijo, da se "strdijo", kakor pravimo. To se pa v prvih trenutkih tu-

di vedno ne zgodi," je dejal Martin. Čez nekaj časa je dodal: "Ali je moral biti na vsak način mrtvec tisti, ki je kričal? Ali niso mogoče vzkliki nastali iz čisto drugega vzroka in iz ust neke druge osebe, ki nima z omorom nobene zveze?"

Zopet so se stražniki resno in sprašujoče pogledali, nihče pa ni spregovoril.

"Ali boste zaprosili komisarja, da vam poveri preiskavo?" je vprašala gospodična Rebell.

"Jaz bom drugod zaposlen, veste, me tudi prav nič ne mika, da bi se moral ukvarjati z umorom. Če mi bodo ukazali, bom moral seveda ugrizniti, ponujal se pa ne bom, ker ne bi hotel vtikati svojega nosa v tako nevarne zadevščine."

"Zelo odkrito priznanje," se je zasmejala Jnez. "H sreči, da vsi kriminalisti ne mislijo tako. Komisar pride šele ob desetih v urad. Aparat preiskovalnega sodnika dela prepočasi. Sedaj je pol sedme - kdaj zamenjajo stražo?"

"Zunanji stražniki se menjajo ob sedmih, notranja služba pa traja do dvanajste."

"Potem," je zaupno dejala detektivka, "vprašajte, prosim gospoda komisarja, če bi hotel meni in stražniku Gozlanu prepustiti poizvedovanja."

"Vi se boste iz golih pustolovskih nagibov spustili v nevarnost?" je vprašal Martin.

"Za enkrat še ne," je odvrnila detektivka, "ali imate kako škatlo za klobuk pri rokah?" In medtem, ko je eden izmed stražnikov pakiral klobuk, je vneta detektivka nadaljevala: "Najprej bom obiskala vse večje modne salone, da ugotovim, ali je bil dragoceni klobuk kupljen v Parizu. Poskusite medtem zvedeti za ime ponesrečenca."

"Tega vendar že poznamo," je povdaril stražmojster, "imenuje se Ernest Pellitani."

"Rue Guénégaud?" Besedi je izustila gospodična Rebell z veliko hitrostjo.

"Kaj ga poznate?"

"Nisem ga sicer nikoli videla, ali v nekem procesu z nadzorno policijo sem zvedela, da je močno osumljen izsiljevanja, ki ga izvršuje na ta način, da izmami od ljudi pisma in kompromitirajoča dokazila ter nato z njimi izsiljuje od oseb, ki pripadajo visoki družbi, ogromne zneske. Nekaj časa so ga strogo opazovali, vendar brez uspeha. Do živega mu niso mogli. Izgleda, da ga je doletela maščevalna roka, zato tudi mislim, da mora biti po sredi neka dama iz visoke družbe. Kdaj bodo napravili komisijsko preiskavo stanovanja?"

"Pred tretjo popoldansko uro gotovo še ne bo sodnega povelja." Stražmojster je stopil k oknu. "Oh", je dejal, "sodna komisija že prihaja."

"Potem je pa skrajni čas, da se izmuznem," je sama pri sebi dejala Jnez. Glasno pa je dodala: "Torej, Gozlan, pričakujem vas tu - popoldne ob šestih. Zbogom, gospoda."

In še predno je mogel kdo izmed navzočih nekaj odgovoriti, je detektivka zgrabila skatlo s klobukom in zginila pri stranskih vratih.

Pogon za morilcem je s tem prišel.

II.

Gospa Zephirienne Martin je bila sestra pokojnega gospoda Tadde Martina, ki je bil častitljiv in majhen francoski državljani. Njegova največja bolečina na tem svetu je bila, da je bil njegov sin Martin detektiv, namesto da bi solidno sedel na uradnem stolu državnega civilnega uradnika, kakor je to bila navada petih pokolenj v družini. Po smrti svojega očeta se je Jules Martin vrnil na očetov dom v neki stranski ulici blizu Rue du Louvre, kjer je njegova teta imela skromen pansion. Kljub svojemu božanstvenemu imenu je imela gospa Zephirienne mnoge skrbi, ki jih je poskušala spraviti v red z oddajanjem sob v podnajem. Tudi Jules Martinu ni bilo s srečo postlano, kako tudi - majhen policijski uradničnik!...

Gospodična Rebell je potem, ko je zapustila policijsko stražnico, mislila, da bi se napotila najprej domov k gospej Martin, da bi se preoblekla in spila skodelico čaja. Ko pa je stopila na cesto je takoj opazila, da se je njena vremenska napoved izpolnila. Mraz je znatno popustil. Tudi snežilo ni več. Ob robih cestišč so kolesa beli sneg že krepko spremenila v umazano brozgo.

Detektivka se je vspela na avtobus, ki je bil v zgodnji jutranji uri precej prazen in je vozil do bulevarja St. Michel, od koder bo lahko peš dosegla ulico Rue Guénégaud. Sprevodnik jo je imel za modistko in se je poskušal spustiti v razgovor. V vsaki drugi priliki bi Jnez gotovo ljubeznjivo odgovorila stasitemu mladenci, ki je pri govorenju kazal svoje krasne zobe. Že po naravi je bila vesela in zgovorna, ali danes je previdno obdržala svojo hladno in mirno službeno držanje.

Ko je zavila v ulico Guénégaud je bila ura pol osmih. Hiše so bile stare in zelo ozke, zato pa visoke po pet in celo sedem nadstropij. Ulica je bila tiha in ozka in v tem času vsa izumrla.

Ko je hotela gospodična Rebell pozvoniti na vratih hiše št. 11, se je že prika-

zala hišnica in jo precej trdo nagovorila: "Ha, hočete h gospodični Lopaire. Ste pa preveč zgodnji. Ne verjamem, da je že spravila pokonci svoje lene kosti."

Ko je detektivka vesela, da je tako lahko prišla v hišo, veselo merila stopnjice navzgor, je hišna še vedno kričala za njo: "V tretjem nadstropju stanuje. Že spet ima avša nov klobuk."

Škatla za klobuke je torej svoj namen v celoti dosegla. Jnez je poznala gospodično Lopaire, saj je bila znana kabaretska diva. Smešno je bilo le, da je slučajno stanovala v isti hiši, kakor Pellitan.

Gospod Ernest Pellitan je stanoval v sedmem nadstropju. Stropi so bili tam zgoraj že hudo nizki. Medtem, ko je bilo stopnjišče v prvih nadstropjih zelo čisto in negovano, je v zgornjih nadstropjih vladala nesnaga in nered. Detektivka je takoj opazila, da hišna zelo poredkoma pridele tako visoko. To je verjetno gođovalo gospodu Pellitanu.

Detektivka je iz torbice izvlekla odpirač z dvojnim krilom in brez posebnega napora je odklonila vrata. Hodnik je bil majhen in temačen, tako da je morala uporabiti žepno svetiljko, ki ji je kazala pot. S hodnika je vodilo več vrat v razne prostore in ko je gospodična Rebell ene izmed njih odprla, se je znašla v spalnici, ki je bila zelo majhna. Poleg železne postelje, umivalnika in enega stola, ni bilo v spalnici ničesar drugega. Na steni nad posteljo je viselo razpelo in zaprašena slika madone. Postelja je bila pospravljena in je v pretekli noči ni nihče rabila.

Škatlo v roki je hitela v sosedno sobo in ko je odprla vrata, je presenečena obstala. Soba je bila v strašnem neredu. Vrata železne blagajne so bila odprta, papirji razmetani in nastlani po tleh. Predali sosedne omare so bili izvlečeni in tla so bila polna najrazličnejših stvari.

"Prehiteli so me", je vzdihnila detektivka in postavila škatlo na mizo. "Ali do ločen namen je moral vsekakor imeti tale zagonetni umor."

Želena blagajna je morala biti odprta s pravimi ključi. Ključavnice niso kazale nobenega sledu kakenga nasilja. Nered pa je pričal, da je storilec nekaj iskal, ne da bi vedel, kje leži stvar. Drugače ne bi napravil tako razdejanje. Ali kaj je iskal?

Denar?

Mlado dekle je brskalo med papirji. Računi, stara pisma, deloma brez podpisa.

Tu - paket z novčanicami po sto frankov. - Torej denarja vlomilec ni iskal. Medtem, ko je brskala po neki vložni knjižici in ugotovila, da je imel gospod Pellitan v banki tridesettisoč frankov premoženja, je stenska ura odbila osmo uro.

Hočeš, nočeš je morala stanovanje zapustiti. Z vzdihom se je Jnez Rebell poslovila, potem ko je z ostrim pogledom na hitro roko pregledala ostale prostore, ki pa niso kazali nobene zanimivosti in so verjetno ostali taki, kakor jih je zapustil g. Pellitan. Nekega določenega uspeha, neke sledi, ki bi jo bilo treba dalje zasledovati, ni odkrila. - Ne poti si je razbijala glavo o vzrokih umora. Čisto gotovo je po sredi izsiljevanje. Že v naslednjem trenutku pa ji je šinila v glavo misel, da jo moral g. Pellitan imeti v Parizu še eno stanovanje, bolj razkošno, kakor pa pristojna človeku, ki je na zunaj pisar v ministrstvu, tajno pa razume izsiljevati ogromne vsote denarja.

Detektivka je vzela avto, da bi čimpreje prišla dalje. Vozaču je naročila, naj jo popelje do Rue de la Paix. Skrivnostni umor ji ni dal miru.

Vozilo je v elegantnem loku drčalo čez most Sene, drvelo dalje ob nabrežju, preskakalo nekaj tihih ulic in se končno ustavilo pred poslopjem "Jeanne Lion" v Rue de la Paix.

"Rue de la Paix!" Ves eleganten ženski svet izgovarja to ime s posebno blaženostjo. V tej ulici so namreč največji modni saloni, ki prinašajo "na svetlo" vse, kar je najmodernejšega. Med kraljicami, ki v tej ulici kraljujejo, je madam Jeanne Lion popolna gospodarica modernih klobukov, pred katero se klanjajo vse ženske svetovne civilizacije. Klobuki gospe Lion so čiste pesnitve! Ali drage, mnogo dražje, kot pesnitve, ki se rimajo!

Kriminalistka je plačala taksi in stopila v glavna vrata, katerih okovje je ravno snažila vratarica. Jnez Rebell je bila zelo enostavno oblečena; debel, nekoliko že obnošen plašč jo je varoval pred mrazom, in s svojimi rokavicami, ki so že izgubile prvotno obliko, je izgledala vse prej kakor pa elegantno.

Ko je hišna, ki je pri prihodu avta napela ušesa, zaslišala bližajoče se korake mladega dekleta, je tudi ona mislila, da prihaja modistka z nujnim naročilom za gospo Jeanne Lion. "Tam je vhod za nameščence!" je zaklicala hišna in pokazala na neznatna vrata velikega poslopja. Potem, ko je z zanosom pokazala na baržunaste preproge, ki so se razprostirale čez stopnjišče glavnega vhoda, je dodala: "Tu se veda lahko hodi samo gospoda. Od tu se pride n. ravnost na razstavni prostor!"

"In kateri vhod odpira ta legitimacija?" je vprašala hladno detektivka in iz vlekla na dan legitimacijo pariške kriminalne policije.

Strah presenečenja je vrgel hišno kar nazaj. "Ja, kaj pa se je zgodilo?! Za božjo voljo, vendar ni..."

"Le mirno, draga moja," je dejala Jnez, "vedeti hočem samo, kako bi najhitreje prišla do gospe Lion. Ona je gotovo že v delavnici."

"Seveda, da je že tu. V visnjevem salonu, v prvem nadstropju jo boste našli. Ali ni bolje, da vas prej najavim?" je dostavila, ker ji radovednost ni dala miru zvedeti, kaj želi policija od gospe Lion.

"Hvala, bom že našla."

S prožnimi koraki je skočila detektivka po stopnjicah navzgor in odprla velika krilna vrata v prvem nadstropju. Eleganten salon v modri in srebrni barvi se je odprl njenim očem. Na neprisiljeno razvrščenih stojalih so se bliščali dražestni, z dovršeno umetnostjo izgotovljeni damski klobučki. Nekateri so bili čisto svatovsko opremljeni z dolgimi srebrnimi vlečkami, ki so padale na debele modre preproge.

Iz udobnega fotelja se je dvignila lepa, elegantno oblečena dama. Njena najmodernejša frizura jo je izdajala, da je to model, na katerem petični ženski svet poskuša svoja pokrivala. Jnez je s svojo skromnostjo in svojo škatlo v naročju zelo neskladno spadala v to skoro pretirano eleganco in bogato razkošje. Z napol glasnimi, nekoliko trdimi besedami jo je nagovorila lepa neznanka:

"Pogrešili ste, gospodična. Delavnice so na drugi strani, preko dvorišča. Pojdite nazaj po stopnjicah in potem skozi stranski vhod."

"Pojasniti vam moram, da ste v zmoti," je odgovorila detektivka, ki jo je rezki ton nekoliko vznejevoljil. "Z madam Lion moram uradno govoriti in prosim, da me takoj peljete k njej v zelo nujni zadevi!"

Detektivka je zopet potegnila svojo legitimacijo, ki je tudi tu imela isti učinek, kakor pri hišni. Modna dama je izginila v sosedno sobo in se takoj zopet vrnila z besedami:

"Madam prosi, da ji oprostite, ker je bolna in ne more nikogar sprejeti."

"Prosim, vprašajte gospo Lion, če ji bolj ugaja sodno povelje, ki bo takoj izdalo, če mi odreče potrebna pojasnila."

Jnez se je zavedala, da je s tem svoja pooblastila prekoračila, ker ni imela v rokah naročila, da ji je poverjena preiskava. Vendar se ni zmotila, kajti bolezen

gospe Lion je bila gola pretveza. Kajti komaj je detektivka izustila gornje besede so se vrata, za katerimi je madam prisluškovala, odprla s silo in starejša, razkošno oblečena dama je naglo stopila v salon. Na licih je imela debelo plast pudra najnovejšega izuma.

"Gospodična!"

"Madam!"

"Kaj se je zgodilo, moj Bog, kakšno obnašanje! Uničena sem - policijska preiskava pri meni!...pri meni!" Besede so ji kar vrele iz ust.

"Kriminalna policija"- Jnez je medtem odprla škatlo - "žoli eno samo pojasnilo: Ali je bil ta klobuk mogoče napravljen pri vas?"

Madam Lion je razklenila z zlatom okovani lornjon, se nagnila nad škatlo in pobledela.

"Gospodična detektiv," je dejala, "klobuk sicer ni bil narejen pri meni - mimogrede povedano kožuhovina je čisto staromodna - najmanj dve leti - vendar bi vam lahko povedala, da klobuk poznam. Ena izmed mojih delavk je obnovila podlogo in tudi peresa pritrdila. Barzunasta oblika in kožuhovina sta bili najbrže kupljeni v Londonu, na klobuku je nekaj angleškega. Dama, ki je bila pri nas, je naročila samo neke spremembe."

"In kdo je bila ta dama?" je vprašala gospodična Rebell.

"Na to lahko samo odgovorim: Ne vem!"

Težko razočaranje se je kaj jasno čitalo na obrazu detektivke. "Nisem vedela, madam, da popravljate pri vas tudi stare klobuke!"

"Starih klobukov gotovo ne!" Modna kraljica je nervozno obračala lornjon, "ali klobuk ni bil star, še nikdar do tedaj ni bil na glavi. Dama je pri meni kupila model in še tri peresa rajske ptice, potem šele mi je pokazala klobuk, na katero-ga naj bi pritrdili peresa...,madam, sem rekla, pri nas sicer ne popravljamo starih klobukov, ker pa ste naša nova odjemalka, bom rada storila izjemo" - Dama je bila s tem zadovoljna. Poklicala sem v zeleni salon svojo najhitrejšo delavko, v pol uri je bilo vse gotovo. Odjemalka se je odpeljala s taksijem."

"Koliko je plačala za vse?"

"Tega se ne spominjam, bi morala pogledati v knjige, ali okrog 4000 frankov je že moralo biti."

"Kaj je dama takoj plačala?"

"Seveda. Denar je vzela iz male zlate torbice, v kateri sem poleg papirnatega

denarja, opazila tudi še zlate in srebrne kovance."

"Torej bogata dama. Ali - mogoče razuzdanka?" je spraševala detektivka.

Gospa Lion se je povzpela. "Gotovo je bila velika dama, gotovo tudi zelo bogata. Kajti, gospodična, pri nas imamo svoje cene in nobene cene ni našla previsoke."

"Kaj mislite, da je bila Francozinja?"

"Naprej si nisem delala nobenih skrbi, jaz imam zmeraj dosti dela in svojih odjemalk nikoli ne opravljam. Francoski je govorila z lahkim akcentom. Mogoče kot američanke. Vendar ne morem ničesar reči."

"Popišite mi, prosim, zunanost neznane odjemalke!"

"To ni tako lahko mogoče -"zopet je madam Lion nervozno predstavljala svoj lornjon. "Gnim jo na kakih 90 let. Njeni lasje so bili temno plavi, obraz ljubeč.... ali kakor rečeno, težko je povedati, ker ni imela n. sebi ničesar, kar bi padlo v oči. Lahko mogoče, da bi je sploh ne spoznala več. Vsak dan vidimo toliko obrazov!"

"Ali bi lahko videla delavko, ki ji je stregla?" je vprašala detektivka, ki je po prvih odgovorih naslutila, da bi se moglo od gospe Lion kaj več zvedeti.

Nekaj trenutkov se je gospa Lion obotavljala. Aha, si je mislila gospodična Rebell, ta več ve, kakor pa bi hotela povedati. Gotovo se boji, da bi se moglo odjemalki kaj neprijetnega zgoditi, policija sprašuje skoro vedno le po neprijetnih zgodbah. - Ampak, kdo naj ji to dokaže!

"Vi bi radi z njo govorili. Katera je že bila - vendar?"

"Mogoče gospodična Dorée Laclos?" se je umešavala modna dama.

"Seveda - gospodična Dorée " Jnez je ujela sovražni pogled, s katerim je gospa Lion pogledala svojo uslužbenko.

"Dorée je že tri dni bolna," je dejala modna dama, "ali jo bomo obvestili, da jo želi zaslišati kriminalna policija," je z vso hitrico nadaljevala.

...In ji vse besede položili na jezik! Predno bo prišla resnica n. dan, bo odjemalka verjetno že obveščena in tudi na varnem! Gospodična Rebell je pogledala ob le preveč naivni modni dami precej hladno in dejala: "Prosim za naslov!"

Hočeš, nočeš je morala modna dama, ki je bila najbrže namestnica gospe Lion, dati naslov. Modistka Dorée Laclos je stenovala v Rue Turenne 33, v delavski četrti vzhodnega Pariza, v katerem stanujejo samo siromašni ljudje.

"Hvala lepa, milostljiva, za vaša prijazna obvestila," je dejala Jnez, ko se je poslavljala, "in obžalujem, da se v doglednem času ne bom še mogla prištevati med-

vaše ugledne odjemalke, kajti letna plača detektivke ni večja od cene enega samega vašega klobuka."

Nekako sladko-kislo sta se poslovili obe modni dami in že v naslednjih trenotkih je kriminalistka že zopet stala na Rue de la Paix.

Pogled na uro ji je pokazal, da je ura že deset. Na bližnji povprečni ulici je vjela taksi in naročila vozaču, da jo pelje v Rue Turenne, kjer je stanovala gospodična Laclos, ki je videla nosilko dragocenega klobuka.

Voz je drvel po velikih bulvarjih, smuknil tudi po Rue Vivienne, v kateri se je zgodil zločin. Jnez Rebell je z vnmom škilila po plakatih, ki so objavljali zločin. Ko se je vozila čez trg republike je opazila veliko množico radovednežev, ki so glasno razpravljali, motreč plakat, ki ga je lepil stražnik.

Na voglu Rue Turenne je stala bleda majhna cvetličarka, ki je v svoji ozki kočarici ponujala narcize in vijolice. Kriminalistka je ustavila vozilo in kupila za en frank narciz in dva šopka vijolic za petdeset soldov. In ko jo je premraženi in izstradani obrazek prodajalke s hvaležnostjo pogledal, saj so v tej okolici take vrste kupčije zelo piškave, je stisnila otroku v roko kovanec za pet frankov in velela vozaču, naj vozi dalje, da ne bi slišala besed zahvale od siromašnega otroka.

Kmalu nato so jo voz ustavil pred št. 23. Kakor vse hiše v tem delu mesta, je tudi ta vzbujala le malo zaupanja. Pekoči vzduh po sežganih rogovih je udaril detektivki v nos, ko je odpirala hišna vrata. Hišna je takoj stopila iz svoje lo-pice, ki je ležala v podzemlju in ji zaklicala: "Gospodična Laclos?"

Modistka je stanovala v četrtem nadstropju. Kljub temu, da je bilo že pozno predpoldne, je bilo stopnjišče tako mračno, da je morala Jnez uporabljati žepno svetiljko, da se je brez težave prerinila skozi ozko stopnjišče. Hiša je kazala veliko revščino. Povsod so pričali napisi na vratih, da imajo stanovanja večino na le eno sobo. Ali mlado dekle je dobro veelo, kako slabo plačujejo veliki pariški saloni svoje nameščenke.

Na ozkih, skritih vratih enega izmed stanovanj je bil prilepljen listek z navpičnimi, preprosto okrašenimi črkami: "Dorée Laclos". Tu torej stanuje modistka, s katero je bila neznanka pol ure skupaj.

Gospodična Rebell je potrkala, in nesiguren, bolesten glasek se je odzval: "Naprej!" Detektivka je pritislila na kljuko in vstopila v ozko sobico z nagnjenim stropom. Strašno siromaštvo ji je skoro stisnilo solze v oči. Na leseni prični je

ležalo blede mlado dekletce, ki se je po vstopu tujke prestrašeno in začudeno dvignilo ter vprašujoče pogledalo. Jetična rdečica je pokrivala njena izsušena lica in s koščeno desnico si je poskušala urediti črne kodre, ki so pokrivali del obraza.

"Ali ste vi gospodična Laclos?" je vprašala Jnez.

"Seveda, gospodična, s čim vam lahko postrežem?"

"Pomirite se, prihajam od gospe Lion!"

"Ah, vi mi gotovo prinačate mojo tedensko plačo, ki mi jo še dolgujejo. Ne verjamete, kako težko že čakam na teh 13 frankov."

Jnez se je za trenotek ugriznila v ustnico - denar se mora pač priračunati stroškom preiskave, čeravno bo treba voditi borbe z računskim uradom. Nato je vzela torbico in odštela imenovano vsoto. "Seveda prihajam zaradi tega, draga gospodična. Tu je denar; cvetice so pa od nas modistk. Vi se čudite, ker se še nisva videli, šele včeraj sem nastopila službo, pa so me poslali do vas, ker sama tudi stanujem v Rue Turenne.

"Oh, to lepo cvetje," je z občudovanjem vzkliknila bolnica, ki je govorenja detektivke poslušala samo napol. "V omari - tam ob oknu - sta dve vazi. Prosim postavite jih v vodo... Tam..."

Naglo govorenje je gospodično Laclos utrudilo. Zadušljiv kašelj jo je napadel in končno je brez moči omahnila na posteljo. Detektivka, ki je že večkrat prisostvovala takim prizorom, je položila cvetje v vodo, nato pa bolnico popravila v postelji. Hitro je na špiritijeri skuhala žlico sirupa in pitala z njim "tovarišico", ki je po zaužitju sirupne vode, prišla kmalu k sebi.

Ko je Jnez še nekoliko pokramljala z bolnico, da bi ji vlila zažosti zaupanja, ni odlašala z izvedbo pravih namenov svojega obiska.

"Gospa Lion," je dejala in stegnila roko proti škatli, "mi je naročila, da mi daste neka pojasnila. - Ali poznate ta klobuk?"

Modistka je prikinela in zvedavo pogledala.

"Kaj ste ga popravljali?"

"Kakih osem tednov bo od tega," je odgovorila gospodična Laclos.

"No - in sedaj," je prefrigana detektivka nadaljevala, "sedaj bi dama rada perea imela na drugačno fazono. Včeraj je poslala tja klobuk in naročila, da mora biti do jutri zvečer gotov. Ni pa navedla nobenega naslova, tako da je gospa Lion kar obupana. Ali veste, kje stanuje?"

"Tudi jaz vam ne morem povedati...Kaj si ni gospa Lion njenega naslova zapisala že pri prvem nakupu?"

"Na žalost ne, nakupovalka je mislila, da je to nepotrebno, no in sedaj smo ov nemali zadregi, ker je gospa očitno pozabila navesti svoj naslov."

"To je res križ. Ali tudi jaz ne vem za naslov. - Gospa Lion pa ima večkrat navado, da pozabi napisati naslov, potem se pa nad nami znaša. - Ali, gospodična, jaz se dobro spominjam," je nadaljevala modistka, "da sem videla damo na bulvarju Mallesherbes večkrat vstopiti v avto."

"Ja in številko hiše se spominjate?"

Mlado dekle je zanikalo.

"Ali pa veste mogoče, kje približno stoji ta hiša?"

"Na to v resnici nisem pazila. K nam prihaja toliko dam, da se za posamezne človek ne briga."

"Kako pa izgleda hiša?"

"Ja...zelo lepa, moderna stavba, ali na tem bulvarju so same take hiše. Težko je hišo popisati. Dobro vem, da svetita ob vhodu dve svetiljki zvečer, rdečkaste barve."

"Mogoče je to kakšen zasebni hotel?"

Modistka tega ni mogla vedeti. Mogoče sploh ni znala razlikovati v tem delu - stanovanjske hiše od elegantnega zasebnega hotela. In kakor je sama rekla, se tudi za take stvari ni brigala...

"Jaz bi hišo že našla, samo če bi vedela za ime, ali se ga mogoče ne spominjate?"

"Oh, kje pa. Saj ga nikoli nisem slišala."

"Gospa ga je gotovo gospej Lion povedala," je dodala detektivka, "Ampak vi veste koliko imen sliši gospa Lion vsak dan, zato ni čuda, če kakšnega pozabi."

"Jaz pa imam itak zelo slab spomin," je vzdihnila bolnica. "Ampak, presneto! - nekaj se mi vendar blišči. Dama je imela zlato torbico in na njej monogram "C".

"To je že nekaj, samo ne vemo ali je to ime ali priimek. Ampak ženske imajo po navadi samo imena gravirana... Vsaj jaz tako delam," je pripomnila detektivka hitro, ko je modistka začudeno prisluhnila od kje prihaja ta energični povdarek. Ampak gospodična Rebell ji s svojo živahnostjo ni pustila razmišljevati. Kriminalistka je izgovorila nekaj šaljivih pripomb, potem pa je opustila vsako nadaljne izpraševanje, da ne bi vzbudila pri modistki takega dvoma.

"Imejte se dobro, draga gospodična Laclos," Jnez je že odpirala vrata in nahod-

niku še dejala: "kmalu vas zopet obiščem!" Z roko je še pomigala prijateljsko modistki, potem pa jo je ubrala po stopnicah navzdol.

Detektivke se je polasčala nervozna izčrpanost. Že od pete ure zjutraj je bila na nogah - in to v tem hudem mrazu - sedaj pa se je bližalo že poldne ne da bi kaj zaužila.

Ker po izjavi modistke ni bilo mogoče pričakovati, da bi mogla najti hišo na bulvarju Malesherbes, zato se je odločila, da se bo do večera temeljito odpočila. Sestanek z narednikom Gozlanom je bil dogovorjen šele za šesto uro zvečer.

Da ji bodo poverili delno preiskavo umora, o tem ni dvomila niti za trenotek. Posebno radovedna je bila detektivka, kaj pravi uradno poročilo o umoru in kaj so v tem oziru odkrili njeni tovariši. Na oglu ulice je zato kupila opoldanski list "Paris-Midi", ki je vedno polen pariških senzacij in ki je tudi ta umor prinašal s krvavo rdečimi črkami. Vstopila je v tramvaj, ki jo je imel pripeljati v bližino njenega stanovanja. V vozu je poskušala čitati časnik, ali tramvaj jo je preveč premetaval. Črke so ji plesale pred očmi kot pokvarjen film in tako se je udobno naslonila na podloženo naslonjalo, da bi se mogla z vso mirnostjo posvetiti razmišljanju.

III.

Gospa Zephirienne Martin je pridno plela, čeravno je bila nekoliko nervozna in je vsak čas pogledovala na stensko uro. Ko je iz starinsko okrašenega ohišja stare ure odbilo pet udarcev in se je zimski mrak že zgostil v temo, je vstala in se energično napotila proti sobi gospodične Rebell. Detektivka je ob svojem prihodu popila skodelico čaja, pojedla nekaj obloženih kruhkov in se nato takoj vrgla na posteljo. Sedaj gotovo še spi, je mislila gospa Martin, že polne štiri ure, medtem ko se je kosilo na štedilniku popolnoma posušilo. Ko pa se je pojavila na pragu sobe, je zapazila, da sedi Janez ob pisalni mizi in nekaj zapisuje v ročni zapisnik, pri tem pa mehanično zoblje čokoladne kekse, ki jih jemlje iz posrebrenega etuija. Mala električna svetilka je razsvetljevala obraz mladega dekleta, ki se je zadovoljno smehljaj stari gospe.

"Ali, otrok," gospa Martin je bila vsa iz sebe, "kaj pa je spet, ali si hočete svoje zdravje popolnoma uničiti?"

"Tu, mamka," tako je nagovarjala detektivka svojo gospodinjko in ji že tudi molila pod nos svoj ročni zapisnik.

Gospa Martin je tipala za svojimi očali, pritrjenimi na srebrni verižici, medtem pa je Jnez še enkrat preletela stolpce "Paris-Midi", ne da bi pri tem nalezla na kakršnokoli odkritje. Vse to kar je list poročal svojim bravcem, je kriminalistka že vedela, pa še marsikaj več tudi. "Paris-Midi" je pravzaprav vedel povedati svojim bravcem samo to, da so v stanovanju g. Pellitana našli veliko število neprečitanih pisem. Poleg tega so umorjenčevo premoženje ocenili na 300.000 frankov, pa še ta vsota je bila samo površno ocenjena. Potemtakem ne more biti govor o roparskem umoru.

Gospa Martin pa je nasprotno čitala v ročnem zapisniku takole:

SLUČAJ PELLITAN ZOPET NEPOJASNJEN.

1. V tretji jutranji uri petega januarja sta dva klica na pomoč vzbudila stražnika Gozлана, ki je našel na Borznem trgu, v Rue Vivienne mrtveca Ernesta Pellitana, stanujočega v Rue Guénégand.

2. Gospodu Pellitanu je neznanec prizadejal težko rano, ki je prerezala glavno žilo na vratu. Poleg tega mu je vbod z iglo preluknjal srce.

3. Igla pripada ženskemu klobuku, ki so ga našli približno deset metrov od mesta zločina ob cestnem robu, kamor ga je najbrže zanesel snežni vihar.

4. V pesti mrtveca so našli žensko podvezo.

5. Klobuk je lastnina dame, ki stanuje na bulvarju Malesherbes in nosi ročno torbico z monogramom "C".

6. Po Pellitanovi smrti je neznani storilec preobrn timer njegovo stanovanje. Kaj je neznanec iskal ni ugotovljeno, ravno tako je tudi neznano, ali je iskano našel.

7. Na mestu umora ni bilo mogoče najti nobenih sledi, ker je burja vsako sled takoj zabrisala.

8. Ali je morilka neka dama? V nasprotnem slučaju nastaja vprašanje, kaj je ob treh ponoči iskala v tem mrazu na ulici?

"Že zopet ena takšnale dogodivščina," je spregovorila gospa Martin, ko je dvignila pogled z ročnega zapisnika. "Človeka kar strah popada že pri branju! Vi pa spet pridno mešate po teh vragolijah!"

"Vsaj upam, da me pokličejo za svet," je odgovorila mlada gospodična, "če ne bom delala pa na svojo roko. Tu je tudi klobuk mamka, le pogledjte si ga. Ampak v vaši sobi, ker se moram še enkrat preobleči."

Smehlja je mlado dekle izrinilo staro gospo čez prag, da bi čimprej oblekla topla oblačila, ki ji bodo še prav prišla. Čeravno se je toplomer dvignil, ia še

vedno pritiskal zunaj prav čeden mraz. Tudi burja se še ni polegla.

Četrť ure pozneje je že drvela detektivka v trinajsti okraj, da bi se javila na policiji. Gospa Martin ji je dajala še razne dobre nasvete in tudi dobro kosilo ji je hotela vsiliti, ali Jnez je na hitro vrgla v sebe samo kos zajčje pečenke, tako da se je gospa Zephirinne užaljeno odstranila. Kriminalistka je drgetala pod udarci ostre burje, kajti velika škatla jo je ovirala, da bi utaknila roki v žep.

Na trinajsti policijski stražnici je bil v službi policijski tajnik Jean Leduc, ko je Jnez vstopila. Z njim se nista posebno dobro razumela, ker je zastopal mnenje, kot trdovraten samec, da nima v kriminalni službi ženska nič opraviti.

"Oh, gospodična Rebell, ali vas smem prositi za trenotek?" je dejal gospod Leduc s strogo uradnim obrazom.

"Zelo rada, zakaj gre?"

"Gospodična Rebell!" Tajnik je moral globoko vdihniti zrak, da bi dal duška svoji razdraženosti. - "Ne vem, kako naj označim takšno postopanje, kakršno ste si dovolili. Brez posebnega dovoljenja si prisvojite važno dokazno sredstvo, izginete za ves dan, medtem ko ga preiskovalni sodnik in policijska uprava nujno potrebujeta. Vi niti ne veste, ali vam bo sodelovanje pri tem slučaju sploh poverjeno."

"In ali je medtem že prišlo dovoljenje?" je vprašala detektivka ne da bi se količkaj opravičila ali vsaj zardela.

"Pred nekaj minutami."

"Potem bi si svojo pridigo lahko prihranili, gospod Leduc. Jaz sem namreč medtem ugotovila, v katerem modnem salonu je bil klobuk predelan."

"Aja, kje pa?"

"Pri madam Jeanne Lion."

"To je lepo. Kdo pa je kupovalka?"

"Sem na najboljši poti, da izvem." Jnez je postavila škatlo s klobukom na mizo in se je prostodušno obrnila k oknu. Zopet je pričelo snežiti in skozi snežni metej je opazila, kako hiti proti poslopju podeželski možakar, katerega težka hoja se ji je zdela nekam znana. Pod zelenim klobukom z navzdol zavikanimi krajci so štrlele mogočne brke - ali šele ko je možakar že stal pod oknom in se ji ljubeznjivo smehljal, ga je spoznala. Bil je stražnik Gozlan, ki se je oblekel kot deželan.

(Dalje prihodnjič)

TONE - REŠITELJ
(Stric Učenikov)

Sirene so zabrlizgale, da si imel občutek, da se ti bodo čreva zmešala.

Čez nekaj minut so že pričeli streljati, kakor bi kdo mernik orehov stresal na napet boben. Na sto in sto reflektorjev je z nervozno naglico drvelo po temnem nebu. Nad mestom so se prižigale drobne lučke izstrelkov in zopet umirale. Arabci so divjali po ulicah in tulili. Zakaj, ni vedel nihče. Najbrže zaradi spremljave, ki pa je bila močnejša od vse zavezniške artiljerije.

Debelinko je mirno smrčal. Jože ga je parkrat sunil pod rebra, da bi vsaj videl spektakel, ali v "Domu" je bilo pred tremi urami tako prijetno in njegovi naporji z odpiranjem škatlic ameriškega piva tako veliki, da se nikakor ni mogel zdriniti.

Daleč za obzorjem se je nebo nenadoma pordečilo. "Ti, ta pa ima najmanj 500 kil", je strokovnjaško zinil Tone. "Ti preklemani Lah, je že spet spustil v lužo! Jutri pa bodo trobili na rimskem radiju, da so vse hiše v Aleksandriji postavili na glavo," je modroval Jože.

Vsi trije so bili tisti večer na straži. Debelinko je pred pol ure odpravil svoj delež, sedaj je Jože na vrsti. Vzravnano drži novo angleško pušo pokonci, kakor da on sam varuje luko. Jože je sploh fant od muh. Rojen soldat, kakor je zadnjič dejal poročnik Mito. Če bo šlo tako naprej, bo še pred koncem vojne kaplar. Kaj bo potem, tega pa si nihče niti predstavljati ne upa.

Za našim hrbtom je pričela tuliti baterija, ki je stala komaj sto korakov od nas oddaljena, z žreli obrnjenimi naravnost proti nam. Kadar je počilo, se je Jože postavil na prste v stavu "mirno". Pri koncu "baammm" pa se je zopet znižal na celo stopalo. To je imel Jože že v krvi. Tudi, kadar ga je oče doma švrknil z bičem čez hlače, je zmeraj stopal na prste. Prepričan je, da potem bolečino lažje preneseš. To svojo trditev je v "Domu" že najmanj stokrat povedal in pozna jo ves bataljon s komandantom vred. Vrag si ga vedi, če ga ne bodo zaradi tega še nagradili kot vojnega izumitelja. Nihče ne ve, kaj nas še čaka v tej vojni.

"Aga viš?" je skočil Tone pokonci in s prstom kazal na rumeno žarometovo cesto, po kateri je jadralo sovražno letalo. "Naravnost proti nam jo je ucvrl!" je še dodal gostobesedni Tone, ki je tam nekje iz Vipave doma.

V tem trenutku pa je Jože že zabrisal svojo puško "na gotovs" in pomeril naravnost na letalo. Pozneje je trdil, da je imel vso bučo pilota na muhi.

"Pa kaj se ti meša?" je obupno zakričal Tone in z levico poprijel Jožetovo pušo,

da se je kar povabila. "Ne veš, da lahko napraviš velikansko nesrečo, če ga zbiješ in pade - hudiman - na hiše?"

Jože tega res ni zastopil, in tudi še danes tega ne zastopi.

Tone pa se že tri tedne hvali v "Domu", da je rešil Aleksandrijo velike nesreče in včasih poterja med slovenskimi domačini po kako majhno tekočinasto - nagrado.

AFRIŠKI ŽIVCI

Nekoč sem čakal v čakalnici neke pisarne, da me sprejme gospod višji. Zdehal sem od dolgočasja. Čez nekaj minut pa sem le napel ušesa in slišal skozi zaprta vrata ta-le razgovor:

"Gospod N., bolj tiho! Vi imate glas, ki mi gre na živce. Saj nič ne pravim, da celo veseli me, da ste čvrstega zdravja, drugi pa niso, posebno jaz ne. Pošto in vse drugo mi lahko izročite z mirnim glasom, kot bi igrali flavto, ne pa trobento. Saj mi ne zamerite, kajne da ne? Le pogledjte kako se mi roka trese od same nervoznosti... Janez, tepec, zaprite vendar vrata! Ali naj se še revmatizma nalezem? Seveda zdaj pa mora z durmi zalopniti kot kravja dekla. Zgubite se mi izpred oči ter me ne glejte tako sovražno! Saj vam berem iz obraza željo, da bi se jaz čim prej razpočil; vi, boljševek! Toda jaz vam bom že pregnal take želje. Fej!

(Po kratkem odmoru) Kakšno cviljenje pa je spet to? Pravite, da to ni cviljenje, gospod Z.? Pa še kakšno! Vaše pero kar orje po papirju. Papir je seveda potrpežljiv, jaz pa ne, zato vam zapovedujem, da vzamete pero, ki bo molčalo, molčalo ko grob. Ne razumem, kako more biti človek tako brez občutka. Prihodnjič vzemite pero, ki bo cvililo po papirju kot nenamazana samokolnica. Najbrže ste poiskali tako pero samo, da me dražite! O, le kar tiho!

(Po petih minutah) Tu ima nekdo uro, ki tako močno bije, da jo sem slišim. Aha seveda, vi gospodična Vera. Zakaj ne pridete kar s kanonom v pisarno. Moj Bog ali se je že kdaj slišalo, da bi ura tako ropotala. Nate to cunjjo, pa si uro zavite vanjo, sicer bom zbesnel.

(Čez nekaj časa) Gospod P., nikar se vendar ne usekajte tako, ne vem kako bi rekel, tako krčevito in tako divje. Saj sem jaz tudi že imel nahod, toda takih grozovitih indijanskih glasov pa le nisem spuščal. Ukazujem vam, da me vselej opozorite, preden izvršite to operacijo z nosom, sicer me zadene še kap. Nesramnost! Ze spet nekdo trka. To je že od sile. No, ta pa sfrči po stopnjicah!"

Ta sem bil jaz.

("Mladika" 1932)

TONE Z RENCŮ IMA BESEDO

NA POJEDINI

Tone je bil v Aleksandriji pri teti na kosilu. Nič kaj posebno dobre volje se ni vrnil v taborišče. Pa ga sreča prijatelj Jože: "No Tone, kako pa je bilo kaj na pojedini pri teti?"

"Ej, če bi bila juha tako topla kot je bilo vino, in vino tako staro kot goska, in goska tako rejena kot teta - bi bilo kar fejest!"

V HOTELU

Narednik Polde: "Povejte mi po pravici, ali imate v vaših posteljah - stenice?"

Vratar: "Seveda, kam naj jih pa denemo!"

O PIJACI

Angleški kralj je nekoč pregledoval gardijski polk in povprašal polkovnika o častnikih. Polkovnik je vse zelo pohvalil, samo nekega kapetana je grajal in omenil, da bi mu bilo ljubše, če bi ga predstavili drugam.

"Zakaj?" je vprašal kralj.

"Pije, Veličanstvo."

Kralj je to napako sovražil - to je polkovnik tudi vedel in, ker je kapetana mrzil, ga je poskušal s tem pri kralju spraviti v nemilost.

Kralj je pri pregledu natančno pazil zlasti na tistega kapetana in njegovo četo. Pa je ugotovil, da je prav ta četa veliko boljša kakor čete pohvaljenih častnikov.

Po končanem pregledu je kralj poklical polkovnika k sebi in mu zašepetal na uho: "Veste kaj? Še vi pijte!"

RESNA NEVARNOST

Pepca: "Gospod doktor, ali je poljubovanje res lahko nevarno, kakor pišejo častniki?"

Zdravnik: "Seveda je. Eden mojih prijateljev ima prav žalostno izkušnjo. Samoenkrat je poljubil - pa se je moral oženiti."

POZDRAVLJANJE

Jože: "Tone, zakaj pa pozdravljaš tega stražnika?"

Tone: "Veš Jože, večkrat me ponoči spremlja domov."